

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**СИЛАБУС ВИБІРКОВОГО ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ
«ПСИХОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ ТА КОНФЛІКТОЛОГІЯ»**

Мова навчання – *українська*

Шифр та найменування галузі знань – **18 «Виробництво та технології»**

Код та найменування спеціальності – **181 «Харчові технології»**

Освітньо-професійна програма – *«Контроль якості та безпеки у харчовій промисловості та в індустрії краси»*

Ступінь вищої освіти – *магістр*

Затверджено на засіданні

Методичної Ради зі спеціальності **181 «Харчові технології»**

« » 2024 р. протокол № .

Реєстраційний номер в навчальному відділі

1. Загальна інформація

Кафедра: [Технології молока, олійно-жирових продуктів та індустрії краси](#)

Викладач: **Чабанова Оксана Борисівна**, доцент кафедри технології молока, олійно-жирових продуктів та індустрії краси, кандидат технічних наук
Ткаченко Наталія Андріївна, професор кафедри технології молока, олійно-жирових продуктів та індустрії краси, доктор технічних наук

[Профайл](#)

Контакти:
e-mail: oksana_chabanova17@ukr.net,
048-712-40-06, 048-712-40-09

[Профайл](#)

Контакти:
e-mail: nataliya.n2013@gmail.com,
048-712-42-45, 048-712-40-09

Освітній компонент викладається на **I курсі у 1 семестрі**

Кількість: кредитів – 4,0, годин – 120

Аудиторні заняття, годин:	всього	лекції	практичні
денна	40	20	20
заочна	22	10	12
Самостійна робота, годин	Денна – 80		Заочна – 98

[Розклад занять](#)

2. Анотація освітнього компоненту

Освітній компонент «ПСИХОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ ТА КОНФЛІКТОЛОГІЯ»

Управління вимагає суттєвих знань в області психології. Так, вмиле спілкування, використання дієвих і малопомітних форм та засобів впливу, використання різних типів влади, вміння грамотно та професійно вийти з конфлікту з врахуванням ситуації - все це надзвичайно потрібно сучасним керівникам будь-якого рівня.

Розкрито сутність і природу конфліктів у спільній діяльності та міжособистісному спілкуванні. Показане глибинне коріння та особливості протікання конфліктів в процесі інженерної діяльності. Розглянуто основи психології впливу на людей, в тому числі переконання, а також можливості їх використання для запобігання конфліктних ситуацій і подолання конфліктів. Проаналізовано особливості маніпулятивного впливу на людей. Розглянуто основні бар'єри спілкування і шляхи їх подолання. Здобувачі вищої освіти оволодіють практичними навичками врегулювання конфліктів різних рівнів у професійній сфері та боротьби з наслідками стресу, як негативного наслідку конфліктних ситуацій.

Освітній компонент «Психологія управління та конфліктологія» базується на знаннях, отриманих здобувачем вищої освіти в результаті вивчення освітніх компонент «Конфліктологія», «Філософія сталого розвитку та основи права», «Менеджмент якості та управління інноваціями».

2. Мета освітнього компоненту

Метою освітньої компоненти «Психологія управління та конфліктологія» є формування у майбутніх здобувачів вищої освіти умінь психологічного аналізу особистостей та міжособистісних взаємин у групах, визначення засобів оптимального впливу на працівників для створення належного соціально-психологічного клімату в колективі, отримання здобувачами освіти теоретичних знань з конфліктології, оволодіння знань щодо витоків та причин виникнення конфліктів, виявлення закономірностей їх розвитку, можливих моделей управління та розв'язання конфліктів, а також оволодіння практичними навичками врегулювання конфліктів різних рівнів та боротьби з наслідками стресу як

побічного явища конфліктних ситуацій.

4. Компетентності та програмні результати навчання

У результаті вивчення освітнього компоненту «Психологія управління та конфліктологія» здобувач вищої освіти отримує наступні програмні компетентності та програмні результати навчання, які визначені в Стандарті вищої освіти зі спеціальності 181 «Харчові технології» та [Контроль якості та безпечності у харчовій промисловості та в індустрії краси» підготовки магістрів](#) підготовки магістрів.

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сферах харчових технологій та індустрії краси.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 4. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Програмні результати навчання:

ПР 1. Відшуковувати, систематизувати та аналізувати науково-технічну інформацію з різних джерел для вирішення професійних та наукових завдань у сфері харчових технологій.

ПР 2. Приймати ефективні рішення, оцінювати і порівнювати альтернативи у сфері харчових технологій, у тому числі у невизначених ситуаціях та за наявності ризиків, а також в міждисциплінарних контекстах.

5. Інформаційний обсяг освітнього компоненту

5.1 Перелік лекційних завдань

№ теми	Зміст теми	Кількість годин	
		денна	заочна
Змістовий модуль 1: Психологія управління та конфліктологія			
1.	Предмет та методологічні основи психології управління. Психологічні основи управлінської діяльності. Психологічні особливості функцій управління. Соціально-психологічні характеристики підприємства	2	2
2.	Психологічні особливості управлінця. Психологічні особливості управлінського впливу. Психологічні основи прийняття управлінських рішень	2	-
3.	Поняття конфліктології. Напрямки сучасної конфліктології. Методи конфліктології. <i>Конфлікт та його природа.</i> Поняття та природа конфлікту. Причини виникнення конфліктів і їх аналіз. Класифікація конфліктів за різними ознаками.	2	1
4.	<i>Конфліктна ситуація та інцидент.</i> Поняття конфліктної ситуації. Поняття та типологія конфліктогенів. Управління конфліктною ситуацією. Основні учасники конфліктної ситуації та вирішення конфліктних ситуацій у колективі.	2	1
5.	<i>Особистість як суб'єкт конфлікту.</i> Індивідуально-психологічні особливості суб'єктів конфліктів. Типи поведінки особистості в конфліктній ситуації. Особливості сприйняття конфліктної ситуації.	2	1
6.	<i>Конфлікт як форма комунікації. Бар'єри непорозуміння та шляхи їх подолання – здатність спілкуватися, домовлятися, вести діалог і вирішувати комплексні питання.</i> Комунікативний процес на підприємстві. Причини та засоби подолання бар'єрів непорозуміння. Раціональна поведінка в умовах конфлікту.	2	1
7.	<i>Природа конфліктів, які виникають унаслідок спільної трудової</i>	2	1

	<i>діяльності. Об'єктивні причини виникнення трудових конфліктів. Специфіка організаційного конфлікту. Трудовий колектив як середовище виникнення конфліктів. Причини трудових конфліктів та їх вирішення.</i>		
8.	<i>Конфліктність у системі «Керівник – колектив» та шляхи управління нею. Основні причини конфліктів у системі «Керівник – колектив». Рекомендації керівникам та підлеглим щодо вирішення конфліктних ситуацій у системі «Керівник-колектив». Конфліктність під час упровадження інновацій.</i>	2	1
9.	<i>Кадровий менеджмент як джерело конфліктів – здатність працювати в команді та мати навички міжособистісної взаємодії. Організація спільної діяльності робочого колективу. Помилки в процесі оцінки результатів праці як джерело конфліктів. Допомога керівника у самовизначенні підлеглих та їх професійній адаптації. Трудова дисципліна та етика звільнення.</i>	2	1
10.	<i>Діапазон можливих виходів із конфлікту. Наслідки конфліктів – здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. Конструктивні та деструктивні форми вирішення конфліктів. Управлінські методи завершення конфліктів. Наслідки конфліктів.</i>	2	1
	Разом за ОК:	20	10

5.2 Перелік практичних робіт

№ з/п	Назва практичної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1	<i>Методи конфліктології. Тест1. «Самооцінка конфліктності». Графік конфліктності.</i>	2	1
2	<i>Конфлікт та його природа. Практичні вправи. Завдання «Виявлення мотивації опонентів». Ситуація для аналізу.</i>	2	2
3	<i>Конфліктна ситуація та інцидент. Практичні вправи. Завдання 1 «Визначення формул їх виникнення». Ситуації для аналізу. Завдання 2 «Динаміка конфлікту». Ситуація для аналізу</i>	2	2
4	<i>Особистість як суб'єкт конфлікту. Практичні вправи. Завдання «Обґрунтування вибору стратегії взаємодії».</i>	2	1
5	<i>Конфлікт як форма комунікації. Бар'єри непорозуміння та шляхи їх подолання. Практичні вправи. Тест «Який рівень ваших комунікативних і організаторських здібностей?». Дидактична гра «Мистецтво критики». Ситуації для аналізу.</i>	2	1
6	<i>Природа конфліктів, які виникають унаслідок спільної трудової діяльності. Об'єктивні причини виникнення ділових конфліктів. Практичні вправи. Завдання «Конфлікти на підприємстві». Ситуації для аналізу.</i>	2	1
7	<i>Конфліктність у системі «Керівник – колектив» та шляхи управління нею. Практичні вправи. Тест «Який ви керівник?».</i>	2	1
8	<i>Кадровий менеджмент як джерело конфліктів. Практичні вправи. Тест «Самооцінка активності особистості».</i>	2	1
9	<i>Діапазон можливих виходів із конфлікту. Наслідки конфліктів. Практичні вправи. Тест «Самооцінка актуальності стресового стану».</i>	2	1
10	<i>Переговорні та посередницькі технології в управлінні конфліктами</i>	2	1
	Всього за ОК:	20	12

5.3 Перелік завдань до самостійної роботи

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
Змістовий модуль 1: Психологія управління та конфліктологія <i>вдшуковувати, систематизувати та аналізувати науково-технічну інформацію з різних джерел для вирішення професійних та наукових завдань у сфері харчових технологій та в індустрії краси</i>			
<i>Опрацювання матеріалу, який не виноситься на лекції:</i>			
1	Теоретичний фундамент соціології конфлікту та її зв'язок з іншими науками	6	8
2	Методи (загальні й спеціальні), принципи і підходи в дослідженні конфліктів	6	8
3	Соціальні «ролі» учасників конфлікту. Моделі поведінки людини в конфлікті	8	10
4	Помилки управлінської діяльності (керівник як джерело конфлікту)	8	10
5	Феноменологія стилів керівництва та лідерства.	8	8
6	Дослідження управлінських моделей	8	8
7	Теоретичні напрямки зарубіжної соціальної психології	8	10
8	Соціалізація особистості	8	10
9	Соціальна ідентичність особистості та формування Я-Концепції	6	8
10	Філософія конфліктної взаємодії людей	6	8
11	Інженерна діяльність як потенційне джерело конфліктів	8	10
Всього за ОК:		80	98

6. Система оцінювання та вимоги

Контроль успішності навчання здобувача проводиться у формах вхідного, поточного і підсумкового контролів.

Вхідний контроль якості навчання здійснюється на початку курсу проведенням перевірки залишкових знань здобувачів за ОК, що забезпечують вивчення даного освітнього компоненту (діагностика первинних знань здобувачів).

Формами поточного контролю є: *тестування знань здобувачів з певних окремих питань ОК; консультації (при виконанні здобувачем освіти самостійних завдань та їх захисті); усне опитування.*

Підсумковий контроль – *диференційований залік*

Нарахування балів:

Вид роботи, що підлягає контролю	Максимальна кількість оціночних балів	
	денна	заочна
Змістовий модуль 1: Психологія та конфліктологія у професійній діяльності		
Лекційний курс*	20	20
Практичні роботи*	50	48
Самостійна робота* (тестування)	30	32
Всього за змістовний модуль 1	100,0	100,0
Всього	100,0	100,0

*Є можливість визнання результатів неформальної освіти відповідно до п.2 [Положення про порядок перезарахування результатів навчання \(навчальних дисциплін\) в Одеському національному технологічному університеті.](#)

**Критерії оцінювання програмних результатів навчання здобувачів
Контрольні заходи під час лекційного курсу (оцінювання однієї лекції)**

Бали		Критерії оцінювання	Оцінка за національною шкалою
денна	заочна		
1,7 – 2,0	3,5 – 4,0	Лекція відвідана / відпрацьована, надані повні обґрунтовані відповіді на запитання	відмінно
1,3 – 1,6	2,9 – 3,4	Лекція відвідана / відпрацьована, у відповідях на запитання допущені неточності	дуже добре
0,9 – 1,2	2,5 – 2,8	Лекція відвідана / відпрацьована, відповіді неповні, допущені помилки	добре
0,5 – 0,8	2,1 – 2,4	Лекція відвідана / відпрацьована, відповіді задовільні, допущені грубі помилки	достатньо
0 – 0,4	0 – 2,0	Лекція не відпрацьована або дані незадовільні відповіді	незадовільно

Практичні роботи (оцінювання однієї роботи)

Бали		Критерії оцінювання	Оцінка за національною шкалою
денна	заочна		
4,5 – 5,0	7,1 – 8,0	Практична робота відпрацьована та вчасно захищена, надані повні обґрунтовані відповіді, продемонстровано вміння аналізувати і оцінювати явища, факти і процеси, зроблено самостійні висновки, на основі яких прогнозовано можливий розвиток подій	відмінно
4,0 – 4,4	6,1 – 7,0	Практична робота відпрацьована та вчасно захищена, при відповіді допущені неточності, продемонстровано навички аналізувати і оцінювати явища, факти і події, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій та докладно обґрунтувати свої твердження та висновки	дуже добре
3,5 – 3,9	5,1 – 6,0	Практична робота відпрацьована, відповіді неповні, допущені помилки, продемонстровано навички аналізувати і оцінювати явища, факти і події, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій та докладно обґрунтувати свої твердження та висновки	добре
2,6 – 3,4	4,1 – 5,0	Практична робота відпрацьована, відповіді задовільні, але допущені грубі помилки. Не продемонстровано вміння аналізувати і оцінювати явища, факти та недостатньо обґрунтовано твердження та висновки, недостатньо певне орієнтування у навчальному матеріалі	достатньо
0 – 2,5	0 – 4,0	Практична робота не відпрацьована або дані незадовільні відповіді. Здобувач не оволодів програмним матеріалом	незадовільно

Самостійна робота (тестування)

Бали		Критерії оцінювання	Оцінка за національною шкалою
денна	заочна		
27,0 – 30,0	28,8 – 32,0	90 – 100 % правильних відповідей	відмінно
22,2 – 26,9	23,7 – 28,7	74 – 89 % правильних відповідей	дуже добре
18,0 – 22,1	19,2 – 23,6	60 – 73 % правильних відповідей	добре
13,8 – 17,9	14,7 – 19,1	46 – 59 % правильних відповідей	достатньо
0 – 13,7	0 – 14,6	0 – 45 % правильних відповідей	незадовільно

7. Засоби діагностики успішності навчання

Методи навчання, які використовуються у процесі проведення занять, а також самостійних робіт за ОК:

Лекційні заняття: Словесні методи: розповідь, пояснення, бесіда, дискусія;

Наочні: ілюстрація, спостереження, демонстрація;

пояснювально-демонстративний метод, проблемний виклад.

Практичні заняття: здобувачі під керівництвом викладача шляхом виконання певних завдань закріплюють теоретичні положення навчальної дисципліни і набувають уміння та досвід їх практичного застосування.

Самостійна робота: робота з навчально-методичними матеріалами.

8. Інформаційні ресурси

Базові (основні):

1. Психологія професійної діяльності [Електронний ресурс]: підручник / В. С. Біскуп, А. Н. Гірняк, Г. С. Гірняк та ін.; за ред. С. К. Шандрука; Західноукр. нац. ун-т. — Тернопіль: ЗУНУ, 2022. — 256 с.

<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT.2064635>

2. Психологія управління [Електронний ресурс]: навч. посіб. / О. А. Бакаленко; Харків нац. ун-т радіоелектроніки. — Харків: ХНУРЕ, 2020. — 120с.

<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT.2127004>

3. Загальна психологія [Текст]: підручник / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін.; Укр. держ. ун-т ім. Михайла Драгоманова. — 10-те вид. — Київ: Каравела, 2024. — 464 с. — (Українська книга). — МОН.

<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT.2233162>

4. Психологія управління [Електронний ресурс]: навч.-метод. посіб. для самост. вивчення дисц. / Н. В. Старовойтенко, В. І. Осипенко, І. А. Чемерис та ін.; Черкас. держ. технол. ун-т. — Черкаси: ЧДТУ, 2020. — 300 с.

<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT.2133724>

5. Психологія бізнесу [Електронний ресурс]: навч. посіб. / Р. А. Калениченко, А. С. Коханець, О. О. Нежинська; Київ. нац. ун-т будівництва і архітектури. — Ірпінь, 2023. — 270 с.

<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT.2204654>

6. Психологія людських спільнот [Текст] / Г. Лебон; за наук. ред. і пер. Г. Понеділка. — Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2020. — 228 с.

<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT.1619674>

7. Конспект лекцій з дисципліни "Педагогіка та психологія вищої школи" [Електронний ресурс]: для магістрів усіх спец. ден. та заоч. форм навчання / І. С. Дружкова; відп. за вип. А. О. Соловей; Каф. соціології, філософії і права. — Одеса: ОНАХТ, 2020. — 56 с.

<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT.1376977>

Додаткові:

8. Сивогракова З. А., Алексеєнко Н. В. Психологія конфліктів. Соціально психологічний вимір управління конфліктами: Конспект лекції. – Харків: УкрДУЗТ, 2020. – 52 с
9. Лефтеров В. О., Ігнат'єва І. І., Цуркан О. В. Соціологія конфлікту: навчально-методичний посібник (для студентів факультету психології, політології та соціології НУ «ОЮА») / В. О. Лефтеров, І. І. Ігнат'єва – Одеса: Фенікс, 2019. – 34 с.
10. Петрінко В.С. Конфліктологія: курс лекцій, енциклопедія, програма, таблиці. Навчальний посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2020. 360
11. Психологія міжособистісних взаємин та комунікації: навчально-методичний посібник / уклад. : Онуфрієва Л.А., Чайковська О.М. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О.В., 2021. 128 с.
12. Соціальна психологія : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Воляннюк, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Москаленко, О. І. Боковець, Б. В. Андрійцев ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с.
13. Конспект лекцій з курсу "Конфліктологія" [Електронний ресурс] : для вивчення курсу за кредит.-модул. системою орг. навч. процесу для бакалаврів; галузь знань 28 "Публічне управління та адміністрування"; спец. підгот. 281"Публічне управління та адміністрування"; галузь знань 07 "Менеджмент", спец. підгот. 073 "Менеджмент" / О. В. Пурцхванідзе ; відп. за вип. І. І. Савенко ; Навч.-наук. ін-т приклад. економіки і менеджменту ім. Г. Е. Вейнштейна, Ф-т менеджменту, маркетингу і логістики, Каф. менеджменту і логістики. — Одеса : ОНАХТ, 2020. — 68 с.
14. Практичні заняття з предмета "Конфліктологія" [Електронний ресурс] : для студентів, які навчаються за СВО "Бакалавр" галузі знань 07 "Менеджмент", спец. 073 "Менеджмент" ден. і заоч. форм навчання / О. В. Пурцхванідзе. — Одеса : ОНАХТ, 2019. — 6 с.
15. Конфліктологія : метод. вказівки до практ. занять студентів [Електронний ресурс] : спец. 073 "Менеджмент", галузь знань 07 "Управління та адміністрування" СВО "Бакалавр" / К. Б. Козак ; відп. за вип. І. І. Савенко ; Каф. менеджменту і логістики. — Одеса : ОНАХТ, 2021. — 19 с.

9. Політика освітнього компоненту

Політика всіх освітніх компонент в ОНТУ є уніфікованою та визначена з урахуванням законодавства України, [Корпоративному кодексу ОНТУ](#), [Кодексу академічної доброчесності ОНТУ](#), [Положення про організацію освітнього процесу ОНТУ](#), [Положення про порядок перезарахування результатів навчання \(навчальних дисциплін\) в ОНТУ](#), [вимог ISO 9001:2015](#) та [роботодавців](#).

Викладач ПІДПИСАНО/ Оксана ЧАБАНОВА

Викладач ПІДПИСАНО/ Наталія ТКАЧЕНКО

Розглянуто та затверджено на засіданні кафедри Технології молока, олійно-жирових продуктів та індустрії краси

Протокол від «27» серпня 2024 р. № 1

Завідувач кафедри ПІДПИСАНО/ Дмитро СКРИПНІЧЕНКО

ПОГОДЖЕНО:

Гарант ОП «Контроль якості та безпечності
у харчовій промисловості та в індустрії краси»

доцент кафедри ТМОЖПтаІК ПІДПИСАНО/ Наталія ТКАЧЕНКО